

Tuomioistuinjärjestelmät jäsenvaltioissa

Jäsenvaltioiden tuomioistuinjärjestelmät vaihtelevat hyvin suuresti, ja ne heijastavat kansallisten oikeusperinteiden eroja.

Tuomioistuimet

Useimmissa jäsenvaltioissa on erityyppisiä tuomioistuimia. Yleensä tuomioistuimia on kolmea eri tyyppiä:

- [yleisiä tuomioistuimia](#)
- [erikoistuomioistuimia](#)
- perustuslakiin liittyviä asioita käsitteleviä tuomioistuimia.

Yleisissä tuomioistuimissa käsitellään yleensä siviiliasioihin liittyviä riita-asioita (esimerkiksi kansalaisten ja/tai yritysten välisiä riita-asioita) ja/tai rikosasioita. Lisäksi moniin jäsenvaltioihin on perustettu tuomioistuimia käsittelemään erityisasioita, kuten viranomaisten ja kansalaisten tai yritysten välisiä riita-asioita (esimerkiksi hallinnollisia asioita).

Useissa jäsenvaltioissa on lisäksi toimielin tai tuomioistuin, joka takaa, että maan perustuslakia noudatetaan. Monia näistä tuomioistuimista tai toimielimistä voidaan pyytää tarkistamaan, vastaako tietty laki tai lainsäädäntö perustuslain vaatimuksia. Jotkin niistä voivat käsitellä yksittäisiä asioita, mutta yleensä niitä voidaan käyttää vasta viimeisenä keinona.

Maakohtaisilla sivuilla (katso sivun oikeassa laidassa olevat liput) annettavien tietojen lisäksi saat arvokasta tietoa seuraavista eurooppalaisista verkkosivustoista (luettelo ei välttämättä ole kattava):

- [Euroopan siviilioikeudellinen atlas](#) – sisältää hakuvälineen toimivaltaisen tuomioistuimen löytämiseksi
- [korkeimpien hallinto-oikeuksien ja ylimpien hallintotuomioistuinten yhdistys \(ACA Europe\)](#) – "Euroopan kiertomatka", erityisesti perustuslakiin liittyviä ja hallinnollisia riita-asioita varten
- [korkeimpien oikeuksien presidenttien verkosto](#) – tietoa jäsenvaltioiden korkeimmista oikeuksista.

Oikean tuomioistuimen löytäminen

Jos olet osallisena oikeudenkäynnissä tai jos odotat joutuvasi osaliseksi, sinun on selvitetävä, mikä tuomioistuin on toimivaltainen käsittelemään asiaasi, toisin sanoen millä tuomioistuimella on tuomiovalta. Jos otat yhteyttä väärään tuomioistuimeen tai jos toimivaltakysymys on kiistanalainen, oikeudenkäynti saattaa viivästyä huomattavasti tai asiiasi voidaan jopa hylätä toimivallan puuttumisen vuoksi.

Jos asialla on rajat ylittävä ulottuvuus ja se koskee esimerkiksi eri jäsenvaltioissa asuvia osapuolia, ensiksi on määritettävä, missä jäsenvaltiossa oikeudenkäynti on järjestettävä. [Asian vireillepanoa](#) koskevassa portaalin osassa annetaan tähän aiheeseen liittyviä ohjeita.

Muut oikeusviranomaiset ja -laitokset

Useimpien jäsenvaltioiden tuomioistuinjärjestelmiin kuuluu tuomioistuinten lisäksi muita julkista valtaa käyttäviä oikeusviranomaisia ja -laitoksia. Tällaisia ovat muun muassa yleiset syyttäjät tai joissakin tapauksissa valtiosyyttäjät, julkiset notaarit tai haastemiehet. [Oikeusalan ammatteja](#) käsittelevällä sivulla kerrotaan yksityisistä asianajajista, notaareista ja muiden vastaavien ammattien harjoittajista, joilla on tärkeä rooli tuomioistuinjärjestelmässä.

Yleisen syyttäjän virastolla tai syyttäjälaitoksella, jonka monissa jäsenvaltioissa katsotaan kuuluvan tuomioistuinlaitokseen, on tärkeä rooli rikosoikeudenkäynneissä. Yleisten syyttäjien tehtävät ja asema vaihtelevat huomattavasti jäsenvaltioiden välillä. Voit tutustua aihetta käsittelevään tietoon valitsemalla asiaankuuluvan jäsenvaltion lipun [yleisiä tuomioistuimia](#) käsittelevässä osassa sekä seuraavissa verkkosivustoissa:

- Euroopan neuvoston yhteydessä toimivan [Euroopan syyttäjien neuvoo-antavan neuvoston](#) verkkosivusto, jossa on EU:n jäsenvaltioita ja muita Euroopan maita koskevia maakohtaisia selvityksiä
  - [rikosoikeuden alan Euroopan oikeudellinen verkosto](#).
-

Tätä sivustoa ylläpitää Euroopan komissio. Sivuston tiedot eivät välttämättä edusta Euroopan komission virallista kantaa. Komissio ei ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. EU:n sivustoihin sovellettavat tekijänoikeussäännöt löytyvät oikeudellisesta huomautuksesta.

Komissio päivittää parhaillaan verkkosivujaan, joiden sisältöön Yhdistyneen kuningaskunnan ero EU:sta vaikuttaa. Kaikki sivut eivät välttämättä ole vielä ajan tasalla, mutta tiedot korjataan aikanaan.

Päivitetty viimeksi: 18/01/2019